

MIROSLAVA
VARÁČKOVÁ
**Grafitové
dievča**



Ilustrovala Ivana Jancíková

Grafitové dievča

MIROSLAVA
VARÁČKOVÁ

Grafitové dievča

Ilustrovala Ivana Jancíková

slovar

Prvé slovenské vydanie
Zodpovedná redaktorka Stela Solčianska
Výtvarná redaktorka Lucia Žatkuliaková
Produkcia Dana Klimová
Editor Erik Fazekaš
Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava v roku 2017.
Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

www.slovar.sk

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Cena uvedená na obálke knihy je názväzným
odporúčením pre konečných predajcov.

Copyright © Miroslava Varáčková 2017
Báseň *** © Milan Rúfus (dedičia)/LITA, 2017
Illustrations © Ivana Jancíková 2017
Design & Layout © Vojtech Ruman
& Barbora Gavláková
Slovak edition © Vydavateľstvo
SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2017

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy
sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme
ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými,
alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrá-
vok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo
budúceho informačného systému a podobne bez
predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-2711-3



1

V kúpeľni narazila na cudzieho chlapa. Mal na sebe sivé trenírky, smrdel a z tváre si utieral pot do jej osušky. Usmial sa, keď tesne pred ním v pomykove zaspätkovala, vyceril zažltnuté zuby, ktoré nevideli kefku poriadne dlho, a potmehúdsy mrkol. Táňa sa zhnusene zamračila a presvedčená, že si radšej odpustí rannú hygienu, než by sa s ním mala deliť o malú miestnosť, urýchlene vycúvala preč. Bol to ukážkový príklad zanedbaného človeka, ktorý stratil úsudok a namýšľal si o sebe bohviečo. Neznášala tieto typy, robilo sa jej z nich nevoľno. Obzvlášť, ak sa nachádzali v jej blízkosti.

V bezpečí niekoľkých štvorcových metrov, ktoré predstavovali jej izbu a útočisko zároveň, sa bleskovou rýchlosťou obliekla a schmatla školský vak. Nepozorovane prebehla chodbou, kde si obula tenisky. Následne za sebou zabuchla vchodové dvere. Chcela, aby mama počula aspoň tento prejav protestu, aj keď si uvedomovala, že matke je ukradnuté všetko, čo si myslí, a že ju jej pocity a názory ani zamak nezaujímajú. No i tak to musela urobiť. Potrebovala vyventilovať nával emócií, aby jej nevybuchla hlava.

Namiesto pozdravu tresla dlaňou do steny a potichu zanadávala. Ako len nenávidela takéto rána! A ako len nenávidela svoju matku!

Nečakala na privolaný výťah, prepletala nohami a brala schody po dvoch, aby zo seba dostala hnev. Musela rozptýliť adrenalín, čo sa jej skoncentroval v krvi, inak by sa zbláznila. Vedela, že by mohla ľahko skončiť u psychiatra. Nemala k tomu ďaleko, často mlela z posledného a ani sama netušila, čo ju drží nad vodou a akým zázrakom dokáže stále normálne myslieť a fungovať.

Ubíjalo ju, keď si mama domov vláčila cudzích chlapov, keď narúšali jej krehké súkromie a skúšali na ňu svoje baliace praktiky. Ako keby bola na predaj i ona. Mama nebrala ohľad na nič, v tom mala Táňa jasno už roky. Nepočúvala, keď sa jej snažila vysvetliť, že jej nie je príjemné pozeráť na ich polonahé telá, dýchať ich pot a počúvať vzdychy.

Najviac ju však ničilo, ako ľahko mama odhadzovala svoju dôstojnosť a tvárila sa, že je všetko v poriadku. Bez okolkov rozťahovala nohy... na počkanie... a hocikomu. Šoférovi, úradníkovi, murárovi, poštárovi...

„Ach,“ povzdychla si ako už miliónkrát predtým a prehltna žlč, ktorá sa jej predrala až na jazyk.

Často si vravela, že jej matka nikdy nemala mať dieťa a že niekde by malo byť zakotvené, že sebeckí a nezodpovední ľudia by mali podstúpiť kastráciu. Bola presvedčená, že potom by sa po svete potulovalo menej zúfalých a nešťastných osôb, ako je ona.

ChvÍlami verila, že jej matka len hľadá ľudské teplo, že potrebuje cítiť nehu a dostávať pohladenia, hoci od cudzích chlapov, no nebola si istá, či jej duša nie je už natoľko zatrpknutá a zmrzačená, že na všetko pekné a ľudské už zanevrela a hľadá iba na svojej potreby. Nedokázala odhadnúť, nakoľko silné sú matkine city a či postupne neumierajú s každým dúškom alkoholu. Vedela však veľmi presne, že rovnako ako ona i jej matka je nešťastná. To jediné ich spájalo. Akýsi smútok, ktorý ich sprevádzal životom, stal sa ich súčasťou, tieňom a stigmou.

Táni bolo zo všetkého zle. Prázdny žalúdok jej urobil nepríjemný kotrmelec a keby mala čo vyvrátiť, už by bola prehnutá v páse. Mohla však prehľtať len vlastné sliny. Na desiatu pri odchode z domu ani nepomyslela a ktovie, či by tam našla čo i len kúsok chleba, ktorý by si mohla vziať so sebou. Jedlo sa u nich stalo vzácnosťou. Asi ako pochopenie. Chýbalo jedno i druhé a bez oboch mala pocit, že umrie.

S nádejou načrela do vrecka, no vytiahla iba prázdnu dlaň, keďže posledné drobné minula včera na bagetu.

Opäť strčila ruku do mikiny a vylovila mobil.

„Čau, Britva, čo robíš dnes večer?“ nadhodila okamžite, keď začula hlas svojho najlepšieho kamaráta. „Budem ťa potrebovať.“

„Máš v pláne ďalší záťah?“ spýtal sa ospalo.

„Ako inak...“

„Môžeš so mnou rátať ako vždy. Počkáme sa na obvyklom mieste v obvyklom čase?“

„Hej. Dík, že prídeš,“ povedala a vydýchla si úľavou. Obávala sa, že práve dnes by mohol mať na robote niečo iné.

„Čo teraz robíš? Ideš do školy?“ opýtal sa medzi zívnutiami. V pozadí počula zazvoniť budík a šuchotať paplón. Potajme mu závidela, že môže tak dlho nerušene vylihovať v posteli, kým ona bola hore už od skorého rána, pretože ju ustavične budili hlasy, vzdychy a vŕzganie starej posteľe v obývačke.

„Asi nie, nemám chuť zašívvať sa niekde v lavici, kým mi v bruchu bude vyhrávať death metal. A ty?“

„Práve vyliezam z vyhriatych perín a idem sa na pár hodín ukázať profákovi, aby triedna nevolala našim. Posledné, čo sa mi chce počúvať, je prednáška na tému *Aké nezodpovedné je to naše decko, čo s ním len urobíme.*“

Táňa sa zasmiala.

„Buď rád, že ti ich vaši robia. Ja by som dala neviem čo za to, aby si ma mama vôbec všimla. Starajú sa o teba a to je určite fajn.“

„Nevieš, o čom hovoríš, Táňa,“ zaprotestoval.

„Hmm...“

„Chceš si pokecať o rodinných záležitostiach?“ ponúkol sa a v jeho hlase sa objavili známky pochopenia. Z Táninho tónu totiž vycítil, že sa u nich doma opäť niečo pokašľalo. Veľmi dobre vedel, ako to u Táni chodí, jemu jedinému sa neraz zdôverila so svojím trápením.

„Radšej nie. Možno večer,“ odmietla, hoci by mu to najradšej okamžite vysypala. „Buď presný a príď načas, potrebujeme toho získať čo najviac, lebo už nemám dať čo do úst.“

„Spoločni sa. Vidíme sa o siedmej.“

Zložila a zamierila do mesta. Povedala si, že pri troche šťastia sa jej podarí dostať sa k nejakým raňajkám. Z času na čas zvykla vypomáhať v jednej kaviarni, a ak tam budú potrebovať jej služby i dnes, bez váhania sa chopí každej ponúkutej roboty.

Nohy ju niesli prebúdžajúcim sa mestom, ulicami zahalenými v rozpadávajúcom sa opare. Premýšľala o svojom živote, o tom, aké je nespravodlivé, že je v takom mladom veku okradnutá o bezstarostnosť a musí sa snažiť, aby mala dať čo do úst. Ako len závidela svojim spolužiačkam, všetkým tým pojašeným dievčatám, ktoré zaujímali lesky na pery, šminky, značkové handry a iné somariny. Čo by dala za to, keby sa s nimi mohla na jeden deň vymeniť a zakúsiť, ako chutí skutočné tínedžerstvo.

Nie, dnes do školy nepáchne, rozhodla sa definitívne. Zbláznila by sa v tom prostredí. Ak sa jej neujde práca v kaviarni, pomoce sa po obchodnom centre a šlohne si niečo pod zub. V kradnutí bola dobrá. Čo dobrá, skvelá! Britva jej neraz opakoval, že nik nekradne ako ona. Bola ako duch. Nezastihnuteľná. Jej prítomnosť sa dala len tušiť a usvedčiť ju mohli iba ak náhodné stopy na mieste činu. Kto by už len volal kriminálku pre kus jedla alebo pár drobností, upokojovala sa, keď ju občas zachvátil strach, hoci veľmi dobre vedela, čo jej hrozí.

O niekoľko minút vošla do sivej budovy v pasáži blízko námestia. Okamžite ju objala vôňa kávy a ako na povel v nej vyvolala pocit pohody, ktorý rozohnal všetky ponuré myšlienky. Vždy sa tu cítila dobre. Obklopená atmosférou

začínajúceho dňa dokázala v tvárach zákazníkov naplno vnímať očakávania, zhon, istý druh nervozity a to ju upokojovalo. Páčilo sa jej, že to tu žije, že môže dýchať vôňu bežného života, ktorá jej pórmí na pokožke prechádza do krvného obehu, že si nepripadá zacyklená v nezmyselnej slučke ako doma, keď je nútená myslieť len na mamu a jej *frajerov*.

Podišla k baru a veselo sa zvitála so šéfom.

„Ahoj, Miňo, nezišli by sa ti dnes dve šikovné ruky navyše?“ Hodila na neho psí pohľad a milo sa usmiala. Dúfala, že Miňo pochopí aj bez dlhého vysvetľovania, v akej mizernej situácii sa nachádza.

„Pre teba sa tu práca vždy nájde, veď vieš, že mám pre teba slabosť,“ majiteľ kaviarne, muž v stredných rokoch so začínajúcou lysinou a mierne odstavajúcimi ušami, si odviazal zásteru, ktorá bola súčasťou podnikovej rovnošaty, a hodil ju Táni.

„Si moja záchrana,“ spokojne zapriadla. „Práve si ma ušetril od death metalového koncertu v mojich útrobach.“

Miňo na ňu nechápavo pozrel, na čo sa Táňa iba veselo zasmiala a mávla rukou. „To nič, proste si môj záchranca,“ dodala.

„Dobre, dobre, rečí už stačilo, ak chceš, aby som ti niečo aj zaplatil, chyt' sa roboty! Na trojke čakajú na kapučíno a dvojité presso s mliekom, sedmička chce raňajkové menu a k jednotke si pred chvíľou sadli mladí chalani. Ja si idem dopriať pokojnú cigu a potom odbehnem pomôcť polovičke s vystrojením deciek do školy.“

„Jasná vec, idem na to. Ešte raz vďaka a pozdrav Zuzanu.“

Odprevadila Miňa pohľadom, odložila vak a mikinu, okolo pása si rýchlo uviazala zásteru a pustila sa do prípravy káv. Neotáľala, nešuchtala sa. Bola vďačná, že tu môže byť.

2

Nočné ticho narušil zvuk policajnej sirény, keď spod skla vybrali posledné cennosti. Táňa schmatla Britvu za ruku, spoločne opustili priestory budovy a rýchlo prebehli za roh ulice. Prekľúčkovali pomedzi zaparkované autá, vyhli sa osamelému chodcovi, ktorého prítomnosť im do žíl nahnala adrenalín, a skryli sa v blízkom podchode, vedúcom na železničnú stanicu.

„Máš tie hodinky?“ spýtal sa Britva, ledva lapajúc dych, keď na chvíľu spomalili, aby dobehli kyslíkový deficit.

„Všetky,“ odvetila Táňa, načo sa začal bláznivo smiať. Dlhé vlasy mu pritom poletovali okolo tváre a lepili sa mu o spotenú pokožku.

„Pozri, čo som si stihol strčiť do gati, kým začal ziapať alarm.“ Z vrečka vytiahol niekoľko zlatých retiazok a spoza opaska porcelánovú sochu koňa.

„Mňa z teba porazí, Britva, načo ti bude ďalší porcelánový kôň?“ Táňa prevrátila očami, no neubránila sa úsmevu. Pocit úľavy, že ich fyzli nedohnali, že opäť vyviazli s celou kožou, ju naplno ovládol a pretavil sa do hlasného neviazaného

smiechu. „Otrasnejšiu sochu som v živote nevidela.“ Pohľadom prebehla po hnedej hrive, ktorú hladili Britvove prsty, akoby bola ozajstná.

„Ty si otrasná, nie socha. Čo nevidíš, aká je krásne tvarovaná?“ Strčil jej kus porcelánu rovno pred oči. Táňa sa odtiahla, vystrúhala posmešnú grimasu a popravila si čiapku, pod ktorou skrývala ryšavé kučeravé vlasy po plecيا.

„Chceš si ho vystaviť na policu nad posteľou, aby robil spoločnosť ostatným haraburdám?“

„No a? Nezávid! Zlato predáme, hodiny tiež strelíme niekde na ulici, tak nech niečo ostane aj mne. Veď vieš, že z každého záťahu si nechávam spomienkový predmet.“

„Pokojne si ho nechaj, je mi to fuk, keby to však bolo na mne, hodila by som ho do najbližšieho smetiaka.“

„Lebo nemáš zmysel pre umenie, si nekultúrna krava,“ skonštatoval Britva sucho. Táňa na jeho urážku zareagovala povzdychom. Vedela, že Britva to nemyslí v zlom, že on vlastne za svoj prostoreký jazyk nemôže, má ho na svedomí diagnóza, ktorá ho v istých momentoch robí necitlivým, arogantným a vulgárnym. Povedal jej o nej už dávno, len tak, medzi rečou, akoby hovoril o peknom počasí.

„A preto ma máš rád, či nie?“ spýtala sa po chvíli.

„Ako trojdňové ponožky,“ zamrmlal Britva a opäť pohladil porcelánového koňa. „Smerdia a sú špinavé presne ako ty, ale vedia zahriať.“

„Krajšie vyznanie som od teba ani nečakala,“ zaškerila sa Táňa, skontrolovala čas na prvých hodinkách, čo vylovila z batoha, a nastražila uši v snahe zachytiť zvuk prichádzajúceho

vlak. „Švihaj, ak si pohneme, stihneme najbližší vlak domov,“ zavelila a vykročila vpred.

Britva ju poslušne nasledoval.

Tvorili nerozlučný pár, bizarnú dvojicu s trpkými osudmi. Táňa a Britva, osamelá a nepochopený. Okrem spoločných krádeží ich spájalo puto, ktorému rozumeli len oni dvaja. Stačil uprený pohľad a nebolo viac treba. Kým ona žila v nedostatku, on mal prebytok. Všetkého. Dokonca i vlastných myšlienok, o ktorých Táňa dobre vedela. Množili sa mu v hlave ako vírus, nedovolili mu spávať, normálne sa správať, dokonca, ako sám vravel, niekedy mu plnili i pľúca a bránili mu zhlboka dýchať. Dusil sa nimi, dusil sa životom, ktorý žil. Aj preto s ňou chodil na záťahy. Krásne mu prečistili hlavu, zbavili ho toho večného kolotoča myšlienok. Dopriali mu slobodu. Krehkú, prchavú a... Vlastne... bola to iba ilúzia, no aj tá sa počítala. Počítalo sa všetko, čo dokázalo zmierniť chaos v jeho mysli.

Po pár metroch začali šprintovať, dobehli na stanicu, naskočili do rozbiehajúceho sa vlaku a zvalili sa do prvého voľného kupé v nádeji, že stihnú prísť do cieľovej stanice, skôr ako sa ukáže sprievodca, aby skontroloval lístky.

„Ak jedného dňa na nás prídu a urobia ti bytovú prehliadku, budeš mať po chlebe, Britva,“ nadhodila Táňa, nadväzujúc na začatú tému. „Všetky tie nezmyselné akože umelecké diela, ktoré v izbe zhromažďuješ, ťa usvedčia.“

„Nemaj obavy, nikdy ma nedostanú. Kto by už len hľadal zlodejčička v rodine právnika? Pod lampou je najväčšia tma, čo to nepoznáš?“

„Aby si nebol prekvapený. Nikdy nevieš, čo sa môže stať.“

„Zbytočne maľuješ čerta na stenu, neznášam fotra, ale byť jeho deckom má aspoň jednu výhodu. Dokonalým imidžom zakrýva našu dokonale prehnutú rodinu.“

„Hm, to je fakt. Kebyže ťa nepoznám a stretnem ho niekde na ulici, pomyslela by som si, že je totálne zazobaný a slušný človek.“

„Zazobaný hej, o slušnosti nemôže byť ani reči,“ vyprskol a pokrútil hlavou.

„Vieš, čo je paradox?“ spýtala sa Táňa.

„Formálne správny úsudok, ktorého výsledkom je logický spor,“ vysypal bez najmenšieho zaváhania.

„Netúžila som počuť definíciu, iba som ti chcela povedať, že je zvláštne, keď decko solventného človeka musí krahnúť.“

„Čo si pomôžem, keď som sa narodil na nesprávnom mieste, v nesprávnom čase a totálne nesprávnym ľuďom?“

„Nevidela by som to také čierne. Keby bolo všetko inak, nikdy by sme sa nestretli a nestali by sa z nás kamoši.“ Táňa zabodla oči do svojho kamaráta v nádeji, že bude jej vyznanie opätovať.

„Keby som mal normálny život, nepotreboval by som ťa.“

„Dobre vedieť,“ do hlasu sa jej chtiac-nechtiac primiesil vyčítavý tón. V duchu si za to okamžite vynadala, nechcela pôsobiť ako nejaká citlivka. Hlavne nie pred ním.

„Žartoval som,“ zarehnil sa vlastnému vtipu.

„Ha-ha, chytám sa za brucho. Vieš, keby to nebola pravda, tvoje slová by sa ma nedotkli. Je mi jasné, že ma potrebuješ len preto, lebo nikoho iného nemáš.“ Naoko ľahkovážne mykla plec om a odvrátila zrak. Snažila sa tváriť, že jej je jedno, čo si Britva myslí a čo hovorí.

„Veď je to obojstranné, tak čo?“

„Tak nič. Iba som si uvedomila, že práve preto, v akej sme situácii, sme od seba závislí,“ odvetila ticho.

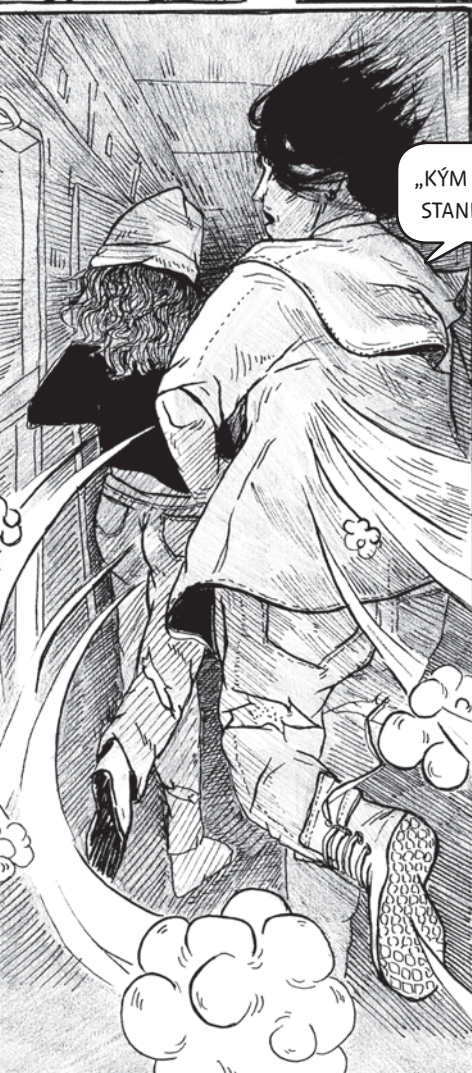
Britva sa odmlčal, kupé zaplnilo veľavravné ticho.

Táňa sa po chvíli zadívala cez okno a všimla si, že sa v ňom odráža jej tvár. Priblížila nos k sklu a pozerala si do očí. Snažila sa pochopiť dievča, ktoré videla, ktoré malo v sebe príšerný zmätok a chuť zmeniť na sebe všetko, no ktoré sa dokázalo iba potulovať ulicami s divným kamarátom, kraďnúť, klamať, hádať sa s matkou a nahovárať si, že všetko by mohlo byť ešte horšie, že je vlastne fajn, ako sa veci majú. Niekde v kútiku duše však vedela, že v poriadku nie je nič, že je iba otázkou času, keď bublina, v ktorej žije, praskne, a ona si ešte viac nabije nos. Alebo skončí v base.

Ticho náhle preťalo zavrzganie otvárajúcich sa dverí. S Britvom na seba okamžite pozreli a aj bez slov pochopili, čo chce jeden druhému povedať.



„DOBŘE SKORÉ RÁNO, KONTROLA
CESTOVNÝCH LÍSTKOV, PROSÍM.“



„KÝM PRÍDEME K NAJBLIŽŠEJ
STANICI, DOBEHNE NÁS.“

